

FV regio DILBEEK vzw

NIEUWSBRIEF

Jaargang 11

nummer 9

september 2016

Familiekunde Vlaanderen regio Dilbeek vzw is een regionale afdeling van Familiekunde Vlaanderen vzw. Ons werkgebied omvat volgende fusiegemeenten: Affligem, Asse, Beersel, Bever, Dilbeek, Drogenbos, Gooik, Galmaarden, Grimbergen, Halle, Herne, Hoeilaart, Kapelle-op-den-Bos, Lennik, Liedekerke, Linkebeek, Londerzeel, Meise, Merchtem, Pepingen, Opwijk, Overijse, Roosdaal, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Ternat, Vilvoorde, Wemmel.

Advies, opleiding, overleg, uitwisseling van ervaring, ontmoeting en samenwerking op het vlak van familiekunde en verwante wetenschappen staan daarbij centraal.

Werkten mee aan dit nummer

Roland Vermeiren, Paul Wylock, Majella Martelé

Iedere auteur is verantwoordelijk voor zijn of haar bijdrage.

Inhoudsopgave

Activiteiten	2
Openingstijden documentatiecentrum	3
Cursus 'Klim in je stamboom'	3
Op zoek naar afkomst	3
Ceynsboeken Groot-Bijgaarden	5
Duitse negatieven	6
Gezinsreconstructie Stad Ninove	7
Vlamingen in Keulen 1588-1650	8
Openmonumentendag 2016	8
Schenkingen	9
Vraag en antwoord	9

ACTIVITEITEN

Woensdag 14 september 2016 te 20.00 uur “Waar komen onze familienamen vandaan.”

!!!! DEZE VERGADERING IS GEANNULEERD !!!!

Omwille van familiale omstandigheden kan de spreekster niet aanwezig zijn en wordt deze vergadering geannuleerd en verschoven naar een latere datum.

Woensdag 12 oktober 2016 te 20.00 uur volgt er onder de deskundige leiding van de heer **René Jammart** een “**Les Oud Schrift**”. Mis deze kans, om je kennis van het Oud Schrift bij te spijkeren, niet. Het wordt zeker en vast een leerrijke avond.

Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan, 1700 Dilbeek.

Toegang gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet-leden betalen een bijdrage van 5,00 euro.

Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan, 1700 Dilbeek.

Toegang gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet-leden betalen een bijdrage van 5,00 euro.

Woensdag 09 november 2016 te 20.00 uur brengen we een “**Geleid bezoek aan het Gemeentelijk Archief en Documentatiecentrum van Melle**”

Dit centrum herbergt een enorme schat aan informatie voor wie zoekt in Oost-Vlaanderen en soms ook daarbuiten. Er is eveneens een ruime verzameling aan rouwbrieven, bidprentjes en foto's te raadplegen. Vooraf inschrijven via info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be is noodzakelijk daar we slechts 20 deelnemers kunnen toelaten. Wie wil meerijden laat dit via hetzelfde mailadres weten.

Woensdag 14 december 2016 te 20 uur is het woord aan onze leden. Het wordt een **Genealogische gespreksavond** waarop jullie je opzoekingen kunnen voorstellen en uitwisselen met andere genealogen. Laat ons die avond kennis maken met je merkwaardige vondsten en de onopgeloste mysteries in je familiegeschiedenis. Welke archieven heb je bezocht en welke kan je ons aanraden. Heb je vragen ? Werk je met een genealogische programma ? Of anders gesteld we willen onze collega's genealogen beter leren kennen

Breng uw documenten en kwartierstaten mee. Vragen kunnen best reeds vooraf doorgegeven worden via info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be
Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan, 1700 Dilbeek.
Toegang gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet-leden betalen een bijdrage van 5,00 euro.

DOCUMENTATIECENTRUM

Het **documentatiecentrum** van FV regio Dilbeek vzw, gelegen op de eerste verdieping van het "Schoolmeestershuis" (rechts van het Pampoelhuis en voormalig gemeentehuis), Gemeenteplein te Groot-Bijgaarden (Dilbeek), is open elke 2^e donderdag van de maand van **20.00 tot 22.00 uur** en elke 4^e zaterdag van de maand van **10.00 tot 12.00 uur**.

Openingsuren najaar 2016

donderdag 8 september – zaterdag 24 september
donderdag 13 oktober – zaterdag 22 oktober
donderdag 10 november – zaterdag 26 november
donderdag 8 december – **zaterdag 24 december gesloten (kerstavond)**

Toegang gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet-leden betalen een bijdrage van 2,00 euro.

CURSUS KLIM IN JE STAMBOOM

LAATSTE KANS OM IN TE SCHRIJVEN

Klim in je stamboom: genealogie voor beginners

Wat zou je er van vinden om eens op zoek te gaan naar je voorouders? Die zoektocht naar je eigen roots is fascinerend en leerrijk. Wie waren je voorouders? Waar woonden ze en hoe leefden ze? Voor je het weet verzeil je enkele eeuwen terug op plaatsen waar je nog nooit van hoorde, maar waar wel degelijk jouw familiewortels liggen. Tijdens deze cursus krijg je de kans om de wereld van de familiekunde (de genealogie) stap voor stap te ontdekken. Je leert hoe je aan je eigen stamboom begint en welke historische bronnen je moet raadplegen. Je leest oud schrift en gebruikt het internet voor je eigen onderzoek. Op het einde van de cursus brengen we een bezoek aan het Algemeen Rijksarchief in Leuven en maken we enkele praktijkoefeningen.

Sessies activiteiten:

- Maandag 19/9 19:30 > 21:30 "Wat is familiekunde? Hoe er aan beginnen"
- Maandag 26/9 19:30 > 21:30 "De BS en de PR als basisbronnen"
- Maandag 03/10 19:30 > 21:30 "Andere bronnen voor familiekunde"
- Maandag 10/10 19:30 > 21:30 "Beginselen van het Oud schrift"
- Maandag 17/10 19:30 > 21:30 "Familiekunde en het gebruik van de computer"
- Zaterdag 22/10 09:30 > 12:30 "Geleid bezoek aan het Rijksarchief te Leuven" Samenkomst op het binnenplein van het Rijksarchief, Vaartstraat 24, 3000 Leuven.

Deelnemers kunnen zich vanaf nu inschrijven (€ 65.00 – Standaardprijs) via de website van Archeduc: <http://archeduc.be/activiteit/2291> Of via : info@archeduc.be of 02 454 54 01

OP ZOEK NAAR AFKOMST

Op zoek naar de afkomst van stamvader Joannes Wylock

Over de datum en de plaats van zijn geboorte is er momenteel geen zekerheid en zal er waarschijnlijk ook geen zekerheid komen.

De achternamen waarmee Joannes in de kerkregisters voorkomt zijn Wylock en Weylhoeck. Noch in Scheldewindeke zelf noch in de omringende gemeenten is er voor 1737 in de klappers van de kerkregisters ook maar één enkele Wylock/Weylhoeck te vinden.

En naargelang we in onze zoektocht steeds verder van Scheldewindeke verwijderen hoe groter dat de kans is dat ofwel:

zijn geboorte nergens geregistreerd werd

de registers waaruit zijn afkomst zou moeten blijken niet meer bestaan

hij van heel ver weg kwam en we nog jaren zullen moeten zoeken

zijn achternaam enigszins vervormde en we ons niet mogen beperken tot Wylock/Weylhoeck

Met deze laatste overweging als leidraad vonden we tot nog toe in de omstreken van Scheldewindeke de volgende achternamen die fonetisch dicht aanleunen bij Wylock : Willoque, Willoqué, Willoquet, Willocus, Willekens, Wellekens.

Hier zijn enkele mogelijke aanknopingspunten gelijkt die interessant lijken voor verder onderzoek.

ene Wilhelmus Willoque huwde met Catharina Verloo op 18/10/1614 te Dikkelvenne en kregen op 03/09/1623 een zoon Egidius

ene Joannes Willoqué huwde met Joanna Keuninck op 25/10/1684 te Gavere en hun zoon Isaac kreeg er 7 kinderen.

ene Franciscus Willekens en Maria Mareels kregen 6 kinderen in Balegem in de periode 1706-1719 .

Henricus Willocus en Livina Volckaert kregen een buitenechtelijke zoon Henricus die gedoopt werd te Merelbeke op 18/02/1712.

Dit laatste blijkt een zeer interessant geval te zijn ! Immers, de naam Volckaert komt voor als achternaam van de getuigen in de huwelijksakte van Joannes Wylock-Catharina Ongenae en in 4 doopaktes van hun kinderen. De voornamen van de Volckaerts zijn Andreas, Petrus, Laurentius, Joannes en Maria Catharina en na wat zoekwerk staat het buiten kijf dat zij in Merelbeke leefden. Aangezien zij de getuigen waren die Joannes kant vertegenwoordigden, mag het duidelijk zijn dat Joannes Wylock een heel sterke band moet gehad hebben met de Volckaerts uit Merelbeke.

Als je deze overwegingen combineert met de doopakte van Henricus Willocus dd 18/02/1712 met Livina Volckaert als moeder dan staat de deur open voor speculaties.

Wylock en Willocus zijn achternamen die heel dicht bij elkaar aanleunen en aldus ligt de hypothese voor de hand dat Joannes Wylock een broer zou kunnen zijn van Henricus. Bijgevolg waren de 5 voornoemde Volckaerts ooms, tantes, neven en nichten van Joannes Wylock en dus logisch verklaarbare getuigen in de akten.

Maar ik ben geneigd nog een stap verder te gaan door te stellen dat Henricus Willocus en Joannes Wylock misschien wel één en dezelfde persoon waren. Want de hypothese Henricus=Joannes verklaart meteen waarom van Henricus na 1712 niets meer te vinden is en van Joannes Wylock niets voor zijn huwelijk. Voor de voornaamverandering zijn er volgende mogelijke verklaringen waarvan de eerste 2 algemeen gelden maar de derde heel toepasselijk is voor dit specifiek geval :

- ⌚ het komt wel meer voor dat de voornaam uit de doopakte niet de voornaam was die daadwerkelijk gebruikt werd
- ⌚ de pastoor was onoplettend en schreef de voornaam van de vader ook als die van de gedoopte
- ⌚ de doopakte vermeldt dat Henricus Willocus een 'proles fornicaria' is. Fornicatio is het latijn voor 'vleselijke zonde' en de gebruikte benaming betekent in elk geval dat de ouders niet gehuwd waren. De uitdrukking 'proles fornicaria' is veel peioratiever dan het gebruikelijke 'filius illegitimus'. Aanvankelijk wou ik daar ook conclusies uit trekken. Maar verdere studie in de doopaktes van Merelbeke leert me dat de pastoor aldaar steevast de benaming 'proles fornicaria' gebruikte voor een buitenechtelijk kind.

Mijn vermoeden is dat bij de geboorte er geen spoor meer te vinden was van de natuurlijke vader Henricus. Aangezien de vader de voornaam van het kind niet kenbaar gemaakt had, besliste de pastoor bijgevolg het kind dezelfde voornaam als zijn vader te geven. Ongehuwde moeder Livina Volckaert van haar kant wou waarschijnlijk liefst zo min mogelijk herinnerd worden aan de weggelopen vader en koos om haar kind Joannes te noemen.

Rest dan ook nog het volgende feit dat enerzijds de aangehaalde logica voornaam-vader=voornaam-zoon bevestigt en anderzijds vragen doet rijzen over wat er juist gebeurd is in mei 1711 : de doop-akte volgend op die van Henricus Willocus is die van Franciscus Steurebaut die ook een 'proles fornicaria' was van Franciscus Steurebaut en ... Petronella Volckaert (waarschijnlijk een zus van Livina).

Dat Joannes Wylock als Henricus Willocus geboren werd, is dus geen zekerheid maar een speculatie. Toch blijft ze voor mezelf momenteel de beste keuze betreffende de afkomst van stamvader Joannes Wylock.

Het onderzoek naar Henricus Willocus, de gekende Willoque/Willoquet/Willekens/... en eventuele nieuwe gevallen gaat voort !

Pieter De Clercq en Paul Wylock

CEYNSBOEKEN GROOT-BIJGAARDEN

CHEYNSBOECK DES HEEREN VAN GROOTEN BYGARDEN

In het archief van de stad Brussel vinden we in de inventaris opgesteld door de archivaris Pergameni onder de nummers 60 tot 66 de cheynsboecken terug van de Heeren van Grooten Bygarden.

Het betreft zowel de cheynsboecken als de grooten cheynsboeck als de clijnen cheynsboeck van Beygaerden (sic).

In de tijd gespreid staan vermeld Bamesse ende Kerssavonde anno XVe ende XXVIII Gielis Estor.

Manuael verschenen Bamesse ende Kermesse XVe ende XXXV.
Cheynsboeck vernyeuwt in januario 1592.
Grooten cheynsboeck ....tot den jaere 1732.
Cheynsboeck.....herkent voor schepenen ende erflaeten aldaer 3 april 1662.
Clynen cheins begin XVII e.

Om de inhoud duidelijk te maken selecteerden we enkele teksten.

April 1662

Cheijnsboeck des heeren van
Grooten Bijghaerden van allen sijnen heerlijcken
cheijnsen die hij jaerlijcx heffende is op sekere
steden binnen Bijgaerden voorscr(even)gelegen soe in
ghelde,ganshen,cappuijnen, eijeren,graeffdaghen,
mestdaghen als andersints
Ierst beghinnende in de kerckstrate oft
nijeuwstrate oft anders de bruesselstrate
commende van bruessel naer bijghaerden
Ierst Machiel van den houte als getrouwt
hebbende de dochtere roelants de pauw te
voiren dererffgen(aemen) philips oppalffens besidt
een stede gemijnlijck geheeten sinte
huijbrecht groot een half bundere commende
metter eender syden lanx die stede philips
van balen tevoiren jan van balen metter
andere sijden tegen een straetken aldaer men
rijdt naer den loocauter metter achtersten
eynde tegen het hofvelt commende voer aen
sheerenstraete loopende naer brussele
op dit des heeren cheijns van 12 louvens valet

28,5 stuivers
2 ganshen
9 cappuijnen
60 eijeren
2 graefdagen ende
hoijdagen tot dat
volheijdt is

Roland Vermeiren

DUITSE NEGATIEVEN

De Duitse negatieven: het Belgische artistiek erfgoed door de lens van de bezetter

Een project dat bij het grote publiek wellicht nog niet zo bekend is.
In 1917-1918, tijdens de twee laatste jaren van de Eerste Wereldoorlog, doorkruiste een groep van ongeveer dertig Duitse kunsthistorici, architecten en fotografen ons land om de voornaamste monumenten op ons grondgebied te fotograferen. Zo maakten ze meer dan

10.000 opnamen van begijnhoven, burgerwoningen, gedenktekens, interieurs, kastelen, kerken en kunstwerken.

De negatieven (allemaal op glasplaten!) werden aan het einde van de oorlog overgebracht naar Berlijn en Bonn. Maar in 1927 kon de Belgische Staat de volledige collectie opkopen. De collectie werd aanvankelijk bewaard bij de Dienst voor Belgische Documentatie van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, maar sinds 1948 wordt de verzameling beheerd, bewaard én ontsloten door het KIK-IRPA.

Volgend jaar, in 2017, dus precies honderd jaar nadat de Duitsers met hun fotografische project startten, zal KIK-IRPA deze bijzondere collectie in de kijker plaatsen. Dankzij de steun van de Nationale Loterij komen er tentoonstellingen in openlucht in Brussel en in andere Belgische steden, worden er een nieuwe portaalsite en een mobiele applicatie gelanceerd, en verschijnt er ook een boek.

Wil je meer lezen over het project *'Les clichés allemands / De Duitse negatieven'*? Neem dan een kijkje op de gloednieuwe projectblog [Picturing Belgium 14-18](#) die KIK-IRPA onlangs lanceerde. Of raadpleeg de [digitale folder](#) op de website van KIK-IRPA.

Bron: Familiekunde Brussel, nieuwsbrief 03/08/2016

GEZINSRECONSTRUCTIE STAD NINOVE

De gezinsreconstructie van de stad Ninove (16^e eeuw-1802) rolt weldra van de pers

Herman Van Isterdael en Guy Borighem (†) werkten samen aan de uitgave van de parochieregisters van de stad Ninove. Een volumineus werk dat werkelijk onmisbaar is voor al wie ooit nog aan de slag wil met zijn stamboom in de Ninoofse regio. Ninove was in oorlogstijd in het ancien regime een toevluchtsoord voor de inwoners van de omliggende dorpen en kende een continue immigratie van personen uit de dichte en verre omgeving van de stad. Ninove als stad was een aantrekkingspool voor de inwoners van de naburige dorpen. De namen van volgende dorpen komen in het werk het meest voor: Meerbeke (3995), Outer (2597), Denderhoutem (2076), Iddergem (1390), Okegem (1250), Denderwindeke (1212), Appel terre (1179) en Aspelare (1033). De inwoner van Ninove die ongetwijfeld van het verst kwam was een vrouw geboren in Kaap de Goede Hoop in Zuid-Afrika.

In Ninove was er slechts één parochie waar leden van de Ninoofse Sint-Cornelius- en Cyprianusabdij de pastoraal functie bekleedden. De parochiegrenzen waren grillig en kwamen niet overeen met de stadsgrenzen. De inwoners van twee Ninoofse wijken gingen elders naar de kerk. De bewoners van de wijk Bakergem-Ene vervulden hun godsdienstige verplichtingen te Iddergem en de bewoners van de huizen buiten de Brabantpoort trokken naar de kerk van Meerbeke. Het gehucht Herlinkhove, gedurende korte tijd een gemeente, behoorde dan wel parochiaal tot Ninove.

Wat kunt u in het werk vinden?

De basisgegevens werden gehaald uit de parochieregisters en burgerlijke stand van Ninove en Herlinkhove vanaf 1594 tot en met 1802. De gezinnen van inwoners van de stad Ninove die hun godsdienstplichten in Meerbeke en Iddergem vervulden zijn eveneens in deze publicatie opgenomen. Gegevens uit het oud stadsarchief van Ninove namelijk de registers van akten en contracten (jaren 1537-1675) en de aangiften van nalatenschappen of staten van goed (jaren 1583-1796) werden bij de gezinsreconstructie gebruikt. We voegden verder toe: informatie uit de buitenpoorterslijsten van de steden Geraardsbergen en Aalst, alle gegevens uit het penningkohier van Ninove (1572), alle gegevens uit de tellingen van Herlinkhove (1709, 1796), Meerbeke buiten de Brabantse Poort (1633, 1757) en Ninove (1796).

In totaal leveren we drie delen met oorspronkelijk meer dan 2000 bladzijden. Met kunstgrepen zoals het gebruik van afkortingen, een kleinere interlinie, kleinere marges en kleiner lettertype kon de omvang beperkt worden tot circa 1600 pagina's.

Hoe kunt u bestellen?

Intekenen op de publicatie kan tot eind september 2016. Wanneer u het werk op een later tijdstip zelf komt afhalen schrijft u 50 € over op rekeningnummer IBAN BE62 0001 0070 1861 van Herman Van Isterdael. Intekenaars worden later op de hoogte gebracht van de datum van afhaling.

Wilt u het werk thuis ontvangen, dan rekenen we 12,5 € verzendingskosten. In dat geval schrijft u 62,5 € over. Vergeet niet uw volledig adres te vermelden!

Ingezonden door Herman Van Isterdael

VLAMINGEN IN KEULEN 1588-1650

Marriages in the Dutch Reformed Church in Cologne 1588-1650

Hier een site met interessante gegevens uit de periode 1588-1650 te Keulen, toen velen uitweken omwille van godsdienstvervolging.

Het is een lijst van huwelijken en huwelijksbeloften tussen pas uitgeweken Vlamingen en Vlamingen die reeds eerder geëmigreerd waren, uit economische overwegingen of wegens verbanning.

De lijst gaat uit van de Nederlandse Gereformeerde Kerk aldaar en is opgesteld in het Engels. Voorbeeld:

3 November 1589 Joos Juliaens, j.m. from Ninouen [Ninove, Flanders], was betrothed to Catharina Jeheux, j.d. from Brussels (Flanders). 224/9

Majella Martelé

OPENMONUMENTENDAG 2016

Iedereen is van harte welkom in Groot-Bijgaarden op **zondag 11 september 2016** voor de 28ste Openmonumentendag.

Dit jaar laat Groot-Bijgaarden zich van haar beste kant zien en worden de verschillende erfgoedparels rondom het Gemeenteplein opengesteld. Kom even tot rust in de Sint-Egidiuskerk, waan je een echte ridder in het kasteel van Groot-Bijgaarden, speel burgemeester in het oude Pampoelhuis of keer terug in de tijd met de openlucht tentoonstelling 'Brusselstraat vroeger en nu'. In de namiddag zijn er begeleide wandelingen in het centrum van Groot-Bijgaarden om 14u00 en 15u30. Ook voor de kinderen is er heel wat animatie voorzien.

FV regio Dilbeek vzw is met een stand aanwezig in het Pampoelhuis.

SCHENKINGEN

Schenkeningen zoals genealogische documenten, rouwbrieven, bidprentjes, stambomen, allerlei boeken, familieboeken, enz... blijven welkom in ons documentatiecentrum te Groot-Bijgaarden!

Een hartelijke dank aan de volgende schenkers:

Doodsprentjes, doodsbrieven
mevrouw Geers-De Malderé (Dilbeek)

VRAAG EN ANTWOORD

Antwoorden en nieuwe vragen altijd sturen naar volgend mailadres:

info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be

Uw antwoord wordt dan overgemaakt aan de vraagsteller en gepubliceerd in de eerstvolgende nieuwsbrief.

Publicatie: Gilbert Buyst, Snikbergstraat 46 – 1700 Dilbeek

Redactie: gilbert.buyst@skynet.be

Voorzitter: André Janssens, Heiligekruiswegstraat 54 – 1703 Schepdaal

e-mail: info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be

website: <http://fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be>

Vlaanderen
verbeelding werkt

Met financiële steun van volgende sponsors

